

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/206/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4413207214
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Boris Minks
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2017:4413207214.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Borisa Minksa a sudcov JUDr. Renáty Pátrovičovej a JUDr. Vladimíra Pribulu, v právnej veci žalobcu: Lawyer Partners a. s., so sídlom Bratislava, Prievozská 37, IČO: 35944471, proti žalovanému: Q. B., bytom R. U., G. D. XX, o zaplatenie 3,98 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 23. marca 2017, č. k. 11Ro/197/2013-42, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Nové Zámky (súd prvej inštancie v zmysle § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) uznesením zo dňa 23.03.2017, č. k. 11Ro/197/2013-42 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) konanie zastavil a zároveň rozhodol, že žalobca nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení tohto rozhodnutia uviedol, že žalobným návrhom doručeným súdu prvej inštancie v roku 2006 si žalobca uplatnil právo na zaplatenie peňažnej sumy 3,98 eura (120,- Sk) a náhrady trov konania voči žalovanému. Výzvou zo dňa 07.11.2016 bol žalobca vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za žalobný návrh v sume 16,50 eura v lehote 10 dní od jej doručenia. Výzvu na zaplatenie súdneho poplatku za žalobný návrh prevzal dňa 14.11.2016 právny zástupca žalobcu. Žalobca súdny poplatok v lehote a ani doposiaľ nezaplatil. Súd vo veci konanie nezačal, vo výzve bol náležite žalobca poučený o následkoch nezaplatenia poplatku, preto podľa vyššie citovaného zákonného ustanovenia konanie zastavil. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 256 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi ich náhradu nepriznal, nakoľko zaviniel zastavenie konania.

2. Uvedené uznesenie súdu prvej inštancie napadol včas podaným odvolaním žalobca, v ktorom navrhol, aby Krajský súd v Nitre ako súd odvolací zrušil napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie a vrátil mu vec na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Podľa názoru žalobcu mu postupom súdu prvej inštancie bola odňatá možnosť konať pred súdom. Poukázal na to, že žalobou na vydanie platobného rozkazu podanou dňa 24.07.2006 na Okresnom súde Nové Zámky sa žalobca domáhal voči žalovanému zaplatenia istiny s príslušenstvom, ktorým boli trovy súdneho konania vrátane trov právneho zastúpenia. Podanie v tejto veci urobil elektronickými prostriedkami podpísané zaručeným elektronickým podpisom podľa osobitného zákona, t. j. zákona č. 215/2002 Z. z. o elektronickom podpise a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Okresný súd Nové Zámky odmietol takto urobené podanie prijať a DVD nosiče vrátil žalobcovi späť. O prípustnosti tohto podania rozhodoval Ústavný súd Slovenskej republiky, ktorý v Náleze sp. zn. III. ÚS 131/07 vyslovil záver, že Okresný súd Nové Zámky porušil základné právo obchodnej spoločnosti Lawyer Partners, a. s., na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd neprijatím jej podania z 20.07.2006 urobeného elektronickou formou a podpísaného zaručeným elektronickým podpisom a zároveň súdu prvej inštancie prikázal konať vo veci predmetného podania obchodnej spoločnosti Lawyer Partners, a. s. (pôvodne B., a. s.), podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, pričom právne účinky

tohto podania zostanú zachované s účinnosťou ku dňu jeho podania, lebo návrh na začatie konania bol urobený v zákonom ustanovenej forme. Dodal, že na tomto zásadnom závere nemôže nič zmeniť prípadná okolnosť, že z technických príčin nemôže súd podanie žalobcu zaevidovať späť ku dňu jeho doručenia. I tak bude povinnosťou okresného súdu vychádzať z toho, že podanie bolo doručené s účinkami pôvodného doručenia. Žalobca v odvolaní ďalej uviedol, že Okresnému súdu Nové Zámky doručil opätovne podania, o ktorých ústavný súd rozhodol vyššie citovaným nálehom. Žalobca mal za to, že účinky podania zostali zachované s účinnosťou ku dňu jeho podania, t.j. s účinnosťou ku dňu 24.07. 2006. Je preto potrebné vychádzať zo záveru, že žalobný návrh na vydanie platobného rozkazu v tejto konkrétnej veci, voči ktorej smeruje toto odvolanie a v ktorej súd prvej inštancie zastavil konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku, na ktorého zaplatenie vyzval žalobcu až v roku 2013, bol podaný dňa 24.07.2006.

3. Žalobca trval na tom, že je nevyhnutné v prejednávanej veci splniť podmienku, že žalobe na vydanie platobného rozkazu sa pripíšu účinky podania k pôvodnému dátumu podania, t. j. ku dňu 24.07.2006. Je tomu tak nielen z dôvodu, že súdny poplatok nemožno už v súčasnosti vyrubiť, ale najmä z dôvodu premlčania uplatnenej pohľadávky žalobcu. Žalobcovi nemôže skutočnosť, že Okresný súd Nové Zámky porušil jeho ústavné práva, spôsobiť premlčanie peňažnej pohľadávky. Žalobca nemá zákonnú povinnosť uniesť akési dôkazné bremeno, podľa ktorého by bol povinný preukázať (bez uvedenia zákonného ustanovenia, podľa ktorého má mať túto údajnú povinnosť), že ide skutočne o žaloby podávané pôvodne v roku 2006 a nie len o totožné žaloby, doručené v roku 2013 prvý krát. Napriek tvrdeniu súdu prvej inštancie o akýchsi nových žalobách (t. j. nie žalobách podávaných na tento súd v roku 2006) súd prvej inštancie koná v týchto veciach s právnym zástupcom žalobcu, ktorý je oprávnený na jeho zastupovanie na základe plnomocenstva v roku 2010, založeného do spisu súdnej správy v roku 2010, vzťahujúceho sa na žaloby, ktoré boli podávané na súd v roku 2006. Na DVD nosičoch so žalobnými návrhmi na vydanie platobných rozkazov sa nachádza plnomocenstvo pre JUDr. Miroslava Pavelku. Ak to boli teda nové žaloby, podávané v roku 2013, potom nebolo možné doručovať poštu na adresu Advokátskej kancelárie Chabadová, s. r. o., ale na adresu právneho zástupcu označeného v týchto "nových" žalobách. Žalobca uviedol, že sa nestotožňuje ani s tvrdením, že je jeho povinnosťou preukázať, že žaloby doručované teraz sú tie isté (t. j. "znovudoručené" a nie len totožné s tými, ktoré boli podávané v roku 2006), ktorú povinnosť by nemal v prípade, ak by si škodca riadne plnil svoju povinnosť a žaloby v roku 2006 prijal a zapísal. Dôsledkom porušenia povinnosti škodcom nemôže byť vznik novej povinnosti pre poškodeného. Nikto predsa v konaní nedokazuje, kedy a ako doručil žalobu na súd. Je povinnosťou konajúceho súdu zabezpečiť si veci tak, aby nebolo o doručení podania (začatie konania) pochyb a ak súd prvej inštancie odmietol podania zapísané na DVD nosiči a vrátil ich žalobcovi v roku 2006 späť, mal si pre vlastné potreby urobiť také opatrenia, aby v prípade potreby vedel posúdiť, ktoré žalobné návrhy odmietol (napr. zapísať si úradným záznamom údaj o odmietnutom DVD nosiči tak, aby bol tento údaj nezameniteľný- každý DVD nosič obsahuje vyrazené jedinečné číslo). Napriek tejto skutočnosti na preukázanie svojich tvrdení doložil žalobca svojím listom zo dňa 19.02.2014 Okresnému súdu Nové Zámky do spisov súdnej správy nasledujúce listinné dôkazy: 1. Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 16.06.2009, 2. DVD nosiče z roku 2006 (30.03.2006-OS083_NOVE_ZAMKY_001; 30.03.2006 OS083_NOVE_ZAMKY_002; 24.07.2006- OS083_NOVE_ZAMKY_001; 24.07.2006 - OS083_NOVE_ZAMKY_002), 4. a notárska zápisnica osvedčujúca právnu skutočnosť, ktoré bez akýchkoľvek pochybností preukazujú tvrdenia žalobcu, že ide o podania z roku 2006.

4. Odvolateľ ďalej poukázal na to, že v zmysle ustanovenia § 8 zákona č. 71/1992 Zb. je poplatok za podanie návrhu splatný vznikom poplatkovej povinnosti, ktorá podľa § 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom žalobca, odvolateľ a dovolateľ a poukázal tiež na to, že podľa § 13 zákona č. 71/1992 Zb. poplatok alebo doplatok poplatku nemožno vyrubiť po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom sa stal splatným.

5. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací podľa § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote, preskúmal napadnuté rozhodnutie, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP), prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, preto uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

6. S účinnosťou od 01. 07. 2016, prijatím zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, došlo v súlade s § 473 CSP k zrušeniu zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. Nová právna úprava dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikovateľnosti procesnoprávnych noriem, ktorý znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to aj na konania začaté pred dňom účinnosti CSP s ustanovenými výnimkami z tohto základného pravidla.

7. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Podľa § 470 ods. 2 CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní vecí, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 156 CSP, konanie sa začína doručením žaloby alebo doručením návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia súdu.

Podľa § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení účinnom v čase podania žaloby, t.j. od 04. 10. 2012 do 27. 03. 2013 (ďalej len „citovaný zákon“) poplatníkom je navrhovateľ poplatkového úkonu, ak je podľa sadzobníka ustanovený poplatok z návrhu.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a) citovaného zákona, poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Podľa § 8 ods. 1 citovaného zákona, poplatok za podanie návrhu alebo žiadosti, poplatok za uplatnenie námietky zaujatosti v konkurznom konaní alebo reštrukturalizačnom konaní podľa osobitného predpisu^{3f}) a poplatok za konanie o dedičstve je splatný vznikom poplatkovej povinnosti.

Podľa § 10 ods. 1 prvá a druhá veta citovaného zákona, ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania alebo dovolania, prvostupňový súd vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí spravidla v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, 5a) súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený.

8. V preskúmvanej veci argumentoval žalobca tým, že žalobný návrh v ktorom je uvedený dátum jeho vyhotovenia 20.07.2006, ktorý bol doručený súdu prvej inštancie 26. 03. 2013, je pôvodný žalobný návrh, ktorý doručil tomuto súdu ešte v roku 2006 (ako elektronické podanie na DVD nosiči podpísané zaručeným elektronickým podpisom), a že vzhľadom na uplynutie trojročnej lehoty uvedenej v § 13 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. mu už nemožno vyrubiť súdny poplatok za žalobný návrh.

9. Súd prvej inštancie vyzval žalobcu - bezúspešne - na zaplatenie súdneho poplatku 16,50 eura za podaný žalobný návrh (výzva z 07.11.2016), doručená dňa 14.11.2016 jeho právnenému zástupcovi. Súdny poplatok doteraz, do rozhodnutia odvolacieho súdu o podanom odvolaní, žalobca nezaplatil.

10. Žalobca v odvolaní nesprávne tvrdil, že Ústavný súd Slovenskej republiky v Náleze sp. zn. III. ÚS 131/07 vyslovil záver, že Okresný súd Nové Zámky porušil základné právo obchodnej spoločnosti Lawyer Partners, a. s., na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd neprijatím jej podania z 20.07.2006 urobeného elektronickou formou a podpísaného zaručeným elektronickým podpisom a že prikázal tomuto súdu prvej inštancie konať vo veci predmetného podania obchodnej spoločnosti Lawyer Partners, a. s. (pôvodne B., a. s.) podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, pričom právne účinky tohto podania zostanú zachované s účinnosťou ku dňu jeho podania, lebo návrh na začatie konania bol urobený v zákonom ustanovenej forme.

11. Odvolací súd zistil, že Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu pod sp. zn. III. ÚS 131/07 predbežne prerokoval sťažnosť BSP Lawyer Partners, a. s., Benediktiho 5, Bratislava proti postupu Okresného súdu Nové Zámky v súvislosti s neprijatím jej podaní, realizovaných elektronickými prostriedkami a podpísaných zaručeným elektronickým podpisom a uznesením túto sťažnosť odmietol ako oneskorene podanú.

12. Okresný súd Nové Zámky preto nemohol rešpektovať príkaz vyplývajúci z nálezu ústavného súdu, keďže nález pod sp. zn. III. ÚS 131/07 v predmetnej veci nebol vydaný a ak v iných obdobných veciach týkajúcich sa postupu niektorého okresného súdu bol vydaný nález so záverom, že okresný súd porušil základné právo obchodnej spoločnosti Lawyer Partners, a. s., potom iba ten súd, ktorého sa nález týkal, mal a mohol rešpektovať príkaz vyplývajúci z takéhoto nálezu. Nie je možné súhlasiť s názorom žalobcu, že právne účinky jeho podania zo dňa 20.07.2006 zostali zachované k tomuto dňu aj v prípade jeho návrhu podaného na Okresný súd Nové Zámky dňa 26. 03. 2013.

13. Žalobca v odvolaní tvrdil, že Okresnému súdu Nové Zámky doručil opätovne podania, o ktorých Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol vyššie citovaným Nálezom a v súlade s vysloveným názorom tohto súdu mal a má žalobca za preukázané, že účinky podania zostali zachované s účinnosťou ku dňu jeho podania, t. j. s účinnosťou ku dňu 24.07.2006, preto je podľa jeho názoru potrebné vychádzať zo záveru, že žalobný návrh na vydanie platobného rozkazu v tejto konkrétnej veci, voči ktorej smeruje toto odvolanie a v ktorej Okresný súd Nové Zámky zastavil konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku, na zaplatenie ktorého vyzval žalobcu až v roku 2016, bol podaný na súd v roku 2006.

14. Ako už odvolací súd uviedol, žiadny nález vo veci pred ústavným súdom pod sp. zn. III. ÚS 131/07 v predmetnej veci vydaný nebol, preto bol žalobca povinný preukázať, že žalobný návrh (návrhy) na začatie konania doručený (doručené) Okresnému súdu Nové Zámky dňa 26. 03. 2013 je totožný (sú totožné) s návrhom (návrhmi) doručeným (doručenými) Okresnému súdu Nové Zámky dňa 31. 03. 2006.

15. Žalobca ničím nedoložil, že toto jeho podanie je identické s podaním doručeným súdu na DVD nosiči v roku 2006. Keďže z ničoho nevyplývala totožnosť žalobcovho podania z roku 2006 s podaním z roku 2013, nemožno súdu prvej inštancie vytýkať ako nesprávny procesný postup, pokiaľ vychádzal z toho, že v preskúmvanej právnej veci vyvolalo právne účinky podania návrhu na začatie konania podanie doručené súdu prvého stupňa v roku 2013. Žalobca bol povinný preukázať, že žalobný návrh doručený okresnému súdu v roku 2013 je totožný so žalobným návrhom doručeným okresnému súdu v roku 2006 preložením originálu nosiča DVD.

16. Okresný súd Nové Zámky v dôsledku žiadosti odvolacieho súdu na vykonanie lustrácie predchádzajúcich spisov a doplnenie chronológie podaní spoločnosti Lawer Partners a. s., listom zo dňa 30. 06. 2006, kde okrem iného, uviedol, že posledné podania boli spoločnosťou Lawyer Partners a. s. doručené Okresnému súdu Nové Zámky osobne dňa 26. 03. 2013. Predmetné podanie, ktoré obsahovalo 45 nosičov, sprievodný list a plnomocenstvo, prevzali zamestnankyne podateľne OS. Sprievodný list a plnomocenstvo boli zapísané do Spr. denníka.

17. Žalobca ani v tejto preskúmvanej veci nepreukázal, že žalobný návrh doručený na Okresný súd Nové Zámky v roku 2013 je identický so žalobným návrhom doručeným tomuto súdu na DVD nosičoch v roku 2006. Za uvedenej situácie nemožno považovať žalobný návrh žalobcu z 23. 03. 2006, doručený okresnému súdu až 26. 03. 2013 za totožný s návrhom, ktorý mal byť obsahom podaní z roku 2006.

18. Odvolací súd na podporu svojej právnej argumentácie v tejto súvislosti poukazuje na rozhodovacia prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v skutkovo a právne obdobných veciach, ktorý vo svojich rozhodnutiach o odmietnutí dovolaní žalobcu proti uzneseniam krajských súdov (napr. 3Cdo336/2013, 3Cdo 338/2013, 3Cdo 341/2013, 3Cdo 368/2013, 3 Cdo 374/2013), ktorými potvrdili rozhodnutia súdov prvého stupňa o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, okrem iného, ako dovolací súd uvádzal, že žalobca v roku 2013 doručil súdu návrh s dátumom vyhotovenia v roku 2006, nepreukázal ale ničím, že ide o ten návrh, ktorý podal v roku 2006; súdom preto nemožno vytýkať, že v roku 2013 podanému návrhu nepriznali účinky, ktoré by jeho návrh mal, keby bol podaný v roku 2006 a pokiaľ žalobca namietal, že už nemá k dispozícii originálne DVD s jeho návrhmi podanými v roku 2006 a vytýkal súdom, že mali prijať opatrenia na zachovanie možnosti preveriť totožnosť týchto návrhov, bolo práve

na žalobcovi, aby sa týchto nosičov nezbavil a nevstaval riziku, že v súčasnosti nevie preukázať, aký návrh na začatie konania podal v roku 2006.

19. Súd prvej inštancie preto správne postupoval, keď vyzval žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku za podanie žalobného návrhu na súd prvej inštancie dňa 26. 03. 2013. Na základe vyššie uvedených skutočností preto nie je možné prijať záver, že súd prvej inštancie žalobcovi vyrubil súdny poplatok za podaný žalobný návrh oneskorene, t. j. v rozpore s lehotou zakotvenou v § 13 zák. č. 71/1992 Zb., keďže lehota bola dodržaná. Pretože žalobca nerešpektoval výzvu súdu prvej inštancie na zaplatenie súdneho poplatku, boli splnené podmienky na zastavenie konania podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. Odvolanie žalobcu preto nebolo dôvodné a odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

20. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta Civilného sporového poriadku v spojení s § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).